

TÄHEKE

NR.5 1963

1. Oli 1. mai

Lehvisid punalipud. Kirendasid loosungikangad. Piduehtes tänavatel liikus nii palju inimesi, et lausa imesta. Ja kõik nad olid heas tujus. Uksteisele hõigati maitervitusi, kostis naljatusi ja naeru. Orkester mängis hoogsat marsiviisi. Mairongkäik oli pikk-pikk. Ja kui palju oli seal lapsi! Uhed hoidsid käes väikesi lipykesi, teised värvilisi õhupalle, kolmandad kevadlilli. Eks sinagi marssisid oma isa ja ema kõrval. Miks marsitakse 1. mail rongkäigus?

Asi sai alguse 1. mail 1886. aastal. Ameerikas Chicago linnas tulid töölised tänavale ja ütlesid: „Meie elu on väga raske. Teeme tööd 14, isegi 18 tundi päevas. Nõuame, et tööpäev kestaks 8 tundi!“

Politseinikud ajasid tööliste rongkäigu laiali. Neli töelist tapeti, mitukümmend said haavata. Sellest ajast tulevadki kogu maailma töölised igal aastal 1. mail rongkäigule. Meie kodumaal on 1. mai rõõmpäev. Meie elame hästi. Sellepärast mairongkäigus marssides hüüame tänusõnu Kommunistlikule Parteile ja Nõukogude valitsusele. Kuid sa tead, et maailmas on kapitalistlikke maid, kus tööinimesed elavad veel halvasti. Seal tulevad töölised mairongkäigule hüüetega: „Nõuame tööd, leiba, vabadust!“

PEA MEELES NENDE NIMED!

KOLM VÄIKEST KANGELAST

See juhtus rasketel Suure Isamaasõja aastatel. Väikesesse Ukraina linna Lubnõsse tungisid vaenlased, saksa okupandid. Suurem osa linna elanikest ei jõudnud nende eest ära minna. Lubnõsse jäid ka kolm pioneerist sõpra: Borja, Tolja ja Vanja.

Kolm sõpra vihkasid kõigest hingest võõraid vallutajaid. Nad mõtlesid ainult sellele, kuidas kaasa aidata fašistide vägede purustamisele.

Sõjas ei aita üksnes tankide, lennukite, kahurite ja kuulipildujate rohkusest. Väga tähtis on ka see, et õigel ajal jõutaks toimetada relvi, varustust ja vägesid sinna, kuhu vaja. Lubnõs asuv Saksa kindral teadis seda, sellepärast ta nõudis, et raudteedepoo töölised parandaksid ruttu kõik remondis seisvad ve-

durid. Borja, Tolja ja Vanja võeti neile abilisteks.

Enne kui vedur pääseb de-poose, peab ta sõitma omapärasele sillakesele. See sild sarnaneb hiiglasuurele taldrikule, mis pöörleb koos temale paigutatud rööpapaariga. Kui vedur on sillal, pööratakse seda nii, et sillarööpad ja remonditee rööpad, kuhu vedur sõidab, satuvad kohakuti.

Ükskord märkasid kolm sõpra, et ühel remondikanalil on parajasti lõpetatud veduri kordaseadmine. Raudhiiglane seisis juba auru all, ainult pöörsild polnud asendis, mis oleks lubanud ära sõita.

Tasa-tasa pugesid Borja, Tolja ja Vanja veduri kaibiini. Kolmekesi tõmbasid nad kangist, mis pani veduri liikuma.

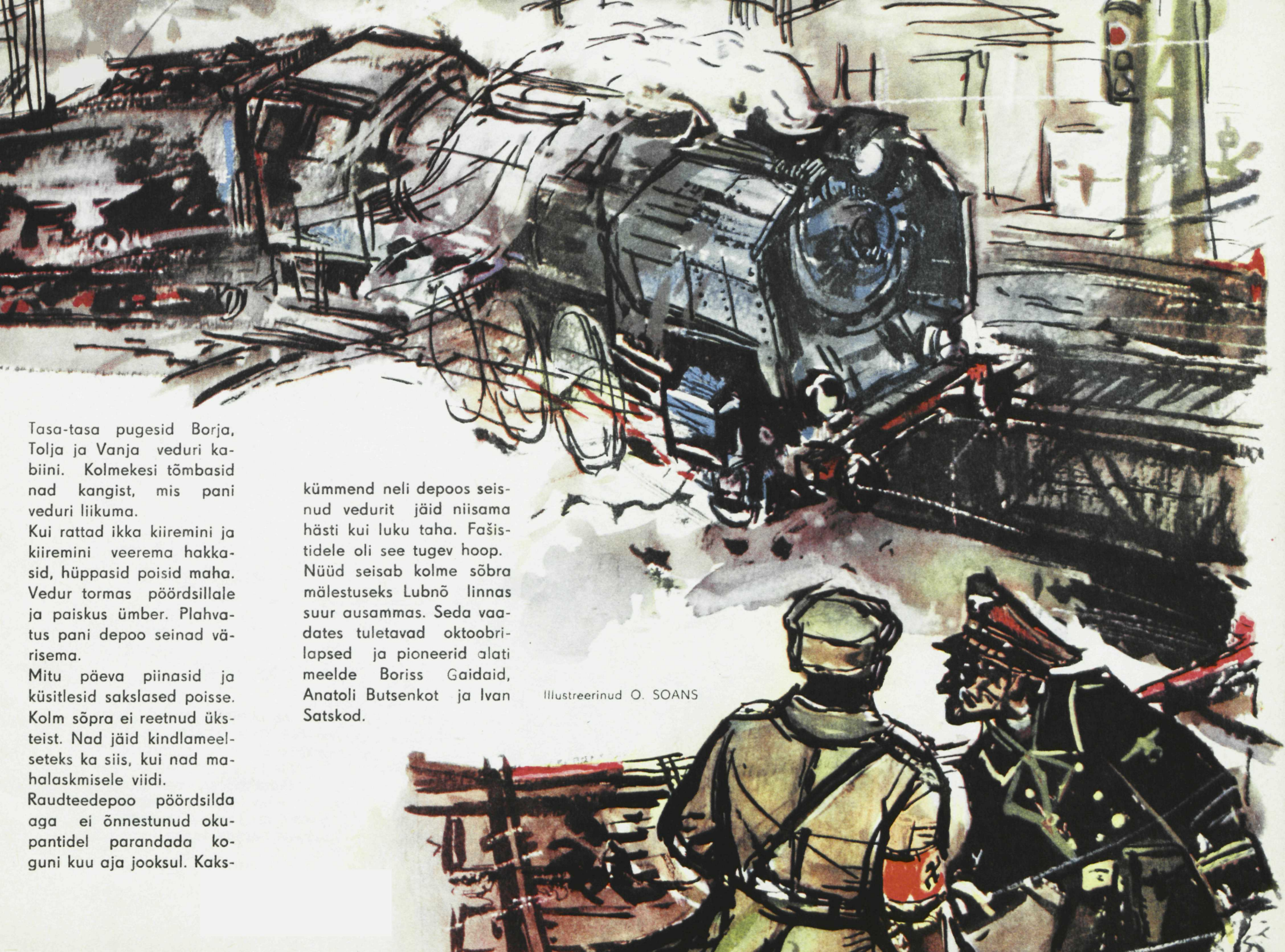
Kui rattad ikka kiiremini ja kiiremini veerema hakkasid, hüppasid poisid maha. Vedur tormas pöörsillale ja paiskus ümber. Plahvatus pani depoo seinad värisema.

Mitu päeva piinasid ja küsitlesid sakslased poisse. Kolm sõpra ei reetnud üksteist. Nad jäid kindlameelseteks ka siis, kui nad mahalaskmisele viidi.

Raudteedepoo pöörsilda aga ei õnnestunud okupantidel parandada kogu ni kuu aja jooksul. Kaks-

kümmend neli depoo seisnud vedurit jäid niisama hästi kui luku taha. Fašistidele oli see tugev hoop. Nüüd seisab kolme sõbra mälestuseks Lubnõ linnas suur ausammas. Seda vaadates tuletavad oktoobrilapsed ja pioneerid alati meelde Boriss Gaidaid, Anatoli Butsenkot ja Ivan Satskod.

Illustreerinud O. SOANS

Mis puudu jäi

AINO TIGANE

Illustreerinud A. VENDER

Võib aga mõnikord koolilapsega palju juhtuda! Saalis peeti akust, kus vanemad õpilased laulsid-deklameerisid – ja tõesõna, just nooremate auks, isegi I klassi auks. Siis kõneles direktor, et aastatöö on kenasti õnnestunud, ikka noorematel. Osa neist kiitis ta veel eraldi, Ulvit kah, ning pioneeridest šefid kinkisid kiidetuile lilli.

Lõpuks, kui oma ruumidesse laiali mindi, andis klassijuhataja igale lapsele tunnistuse. Ulvi avas selle põksuval südamele. Kohe eesti keele taga vaatas talle vastu hinne 5. Või oota, selles aines polnud üks 5, vaid tervelt viis 5-t reas. Niisamasugune 5-te rodu seisis aritmeetika, joonistamise, laulmise järel... Kokku neid ilmatu hulk.

Ja kõige alla oli nõnda kirjutatud: „Viiakse II klassi.“ Kes? Muidugi Ulvi. Kogu talv esimeses ja täna järsku viiakse teise! No mis sihukesel tüdrukul veel puudu jääb!

„Mind ka viiakse üle, mind ka!“ liputas Juhan Ulvi poole oma tunnistust.

„Näita!“ ei suutnud Ulvi uskuda.

Juhani jutt oli ometi õige. Naljakas, et ta Ulviga täitsa ühte-

Tihni- Tähni

HELJO MÄND

VÄIKE LEOPARD JÄI LEETRITSESE,
LEETRITSESE LEOPARD JÄI.
TIHNI-TÄHNI JÄI LEETRITSESE,
ÜLENI TIKITI TÄPPE TÄIS.
OMAD TÄPID JA VÖÖRAD TÄPID,
VÖÖRAD TÄPID JA OMAD TÄPID –
KÕIK OLID NAHAL LÄBISEGI,
TIHNI-TÄHNILE MURET TEGID.

moodi üle viiakse. Poisil on ainult mõni harv 4, muidu puha 3-d, needki kange pressimisega saadud. Sageli kimbutas ta kaaslast, et seletagu, kiusas õpetajat, et õelgu.

„Lähme vaatame oma uut ruumi!“ kutsus Juhan praegu.

Ta jooksis Ulvi ees koridori ja tõmbas prauhti otsmise ukse lahti. See oli II klass, hoopis ilusam kui I, pingid suuremad ja tahvel kõrgem. Ainult et võõrad õpilased kobardusid akna all. Ulvi kõheles koridoris, julgemata sisse minna. Juhan aga peatus vaid silmapilgu, hüüdis tere ja kargas lähemasse pinki: „See on nüüd minu.“ Ulvi tundis, et liig mis liig. Juhan 3-dega juba uues klassis ja tema oma 5-tega ukse taga!

„Tule, tule!“ viipas Juhan. Märganud tüdrukul pisaraid üle põskede veeremas, tõttas ta juurde, haaras käest kinni ja talutas pinki: „Palun, kui minu kohta tahad, võta endale.“

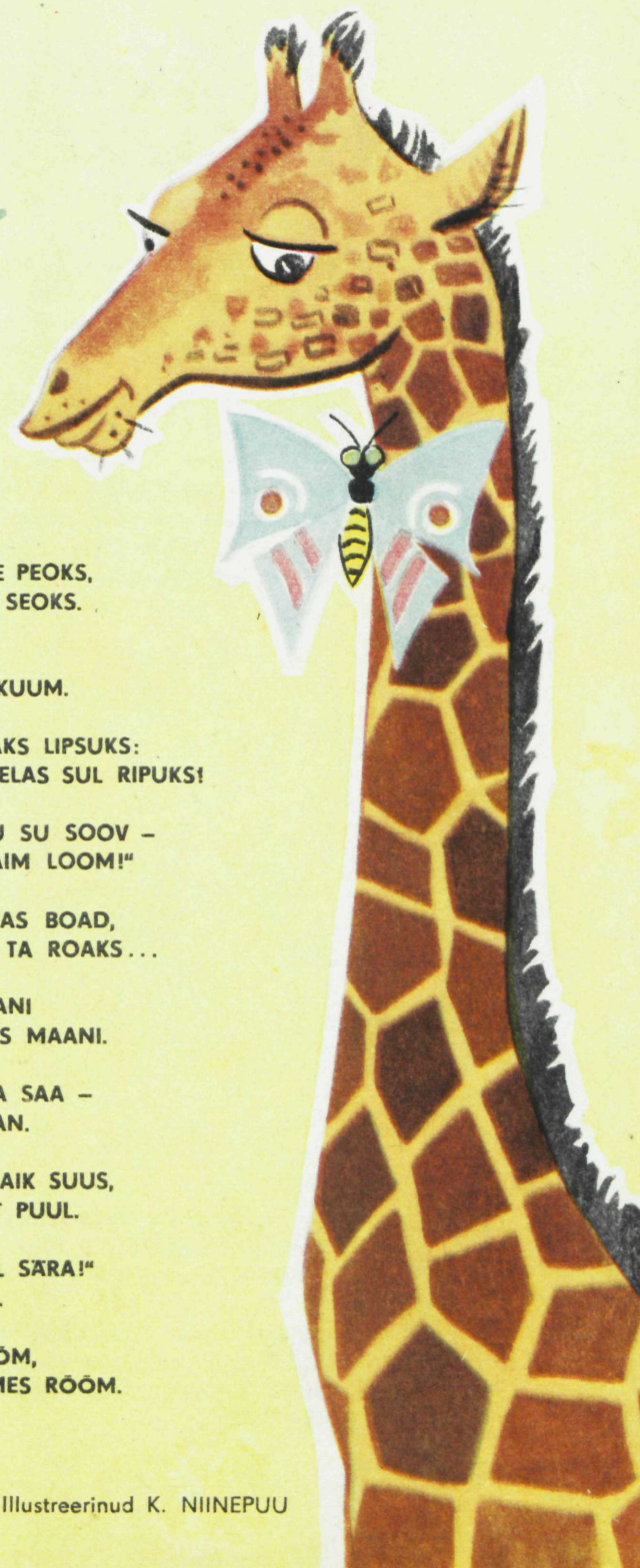
„Ei, istun parem sinu kõrvale,“ kostis Ulvi. Ta meel muutus jälle rõõmsaks. Ja miks ka mitte, sest seda tragidust, mis tal endal, näe, puudu jääb, on Juhanil küllalt. Säärane naaber kulub kibedasti ära.

MA ROHTU EI TEA.
NÄDAL AEGA MÖTLEMA PEAN.“
TIHNI-TÄHNI JÄI NUKRALT NUTMA.
„ÄRA NUTA,“ LOHUTAS KUU,
„SUL ON LIHTSALT LASTE LEETRID.“
„TUHISED LEETRID,“
KORDAS TUUL.
TIHNI-TÄHNI HEAMEELEST KILKAS,
TUKKUVAT KROKODILLI PILKAS:
„KUU TEAB,
TUUL TEAB.
OLED PUUPEA,
MITTE TUHKA SA EI TEA!
MA EI TAHAGI SELLIST ARSTI,
ISEENDAST SAAN TERVEKS VARSTI!“

SEAL, KUS VOOLAS LUALABA,
ELAS DOKTOR KROKODILL.
LUALABAS
OLI SABA,
ISE KALDAMUDAS MAGAS,
KALLAKIL
JA KULLAKIL.

TIHNI-TÄHNI LÄKS JÕE ÄÄRDE,
EHK SAAB ARSTI KÄEST MÕNE MÄÄRDE.
DOKTOR MUDA ALT VÄLJA PUGES,
HAIGUST UURIS JA TÄPPE LUGES.
„TÕBI ON VÕÖRAS.

*Kuidas
Kaelkirjak
lipsu sai*

VENDA SÖELSEPP

KAELKIRJAK VALMISTUS LOOMADE PEOKS,
AGA EI LEIDNUD, KES LIPSU TAL SEOKS.

ISE EI OSKA, SEST AAFRIKAS JU
LIPSUTA KÄIAKSE: SEAL ON NII KUUM.

BOAMADU PAKKUS END TOREDAKS LIPSUKS:
„MUSTER MUL MOODNE, MA KAELAS SUL RIPUKS!“

SÖLMEGI SEON END JUST NAGU SU SOOV –
SINUST SAAKS AAFRIKA TOREDAIM LOOM!“

KAELKIRJAK KANGESTI KAHTLUSTAS BOAD,
ET KUI SEE KAELA SAAB, VÖTAB TA ROAKS...

PALUS SIIS AHVI. SEE SIDUS LIAANI
KAELA TAL LIPSUKS, MIS LOHISES MAANI.

NÜÜD JÄLLE HÄDA: EI TANTSIDA SAA –
TAKERDUB JALGU SEE SITKE LIAAN.

KAELKIRJAK NUKRUTSES, NUTUMAIK SUUS,
KUNI TA SILMAS SUURT LIBLIKAT PUUL.

„LIBLIKAS, TULE, MU KURGU ALL SÄRA!“
LIBLIKAS TULI, EI UTELNUD ÄRA.

KIKILIPS KAELAS KUI PÄIKESELOOM,
KAELKIRJAK PEOLE LÄKS, SUDAMES RÖÖM.

MÕISTATUSTEKOONDUS

Neljapäeval lubas pioneer Peeter viia oma tähekese sinililli korjama. Aga neljapäeval sadas vihma. Rein, Mai ja Kai marssisid pärast viimast tundi õnnetusena Peetri klassi ukse taha.

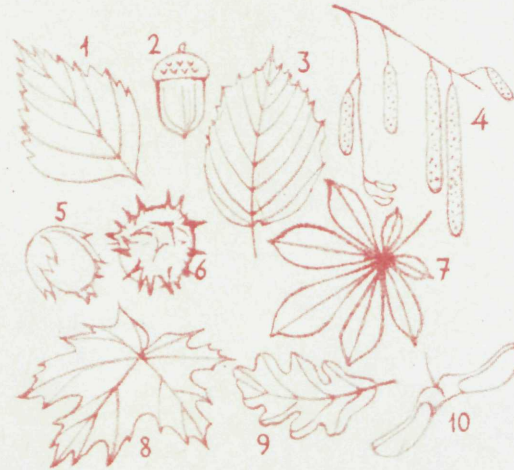
„Kas meil ei tulegi nüüd koondust?“
 „Kes seda ütles?“ imestas Peeter. „Lähme aga pioneerituppa! Kui lilli ei saa korjata, teeme mõistatustekoonduse.“
 Lapsed võtsid laua ääres istet. Igaüks sai pliiaatsi ja puhta vihikulehe. Peeter joonistas ruttu midagi paberile ja ütles:

„Siin näete üliosavat žonglööri Leo Loori. Kui te pallidele kirjutatud silpe õiges järjekorras loete, saate teada, mis meistriks teeb!“
 See ei olnud raske ülesanne. Täheke sai varsti teada, mis meistriks teeb.
 „Tore!“ kiitis Peeter. „Nüüd järgneb värsmõistatus:

MA SAVI SEES,
 JA KAHEL KORRAL
 VIHMAVEES,
 NING KORDA KOLM ON TARVIS
 MUL OLLA VESIVÄRVIS.
 NUUD UTLE SA,
 KES OLEN MA?“

Kai leidis kõigepealt üles, kes seal vihma-vees ja savi sees on. Seni kui teised oktoobrilapsed pead murdsid, tahtis tema ka ühe mõistatuse teha. Ta joonistas järgmise pildi:

Siis küsis Peetrilt:
 „Kui nüüd tuleb ära arvata, missugused viljad iga puulehe juurde kuuluvad, kas see on mõistatus?“
 See oli küll mõistatus. Kai sai Peetri käest hea loodusetundmise pärast kiita. Nüüd tahtsid ka teised lapsed midagi joonistada. „Teate, mis!“ ütles Peeter. „Joonistame! Aga joonistame numbritega.“ Ja et oktoobrilapsed aru saaksid, kuidas numbritega joonistada, tegi Peeter vaata niisuguse lille

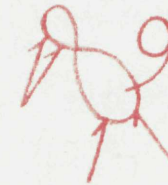

ja vaata niisuguse klounipea.

Oktoobrilastele valmistas Peetri vigur nalja. Nad proovisid ka numbritega joonistada.

See on Kaie joonistus.

See on Maie joonistus.

See on Reinu joonistus.

Kuidas sina numbritega joonistaksid? Seni kui lapsed joonistasid, valmis Peetri paberil uus mõistatus.

K	U	R	G
S	O	K	K

Et kurest sokk saada, tuli tühjadesse ridadesse uued sõnad kirjutada. Ja nimelt nii viisi, et iga uus sõna eelmisest ainult ühe tähe võrra erineks.

Kui selle ülesandega toime tuldi, oli vihm üle jäänud ja lastel aeg koduteele asuda. Igaüks sai Peetrilt kaasa vaata niisuguse mõistatuse:

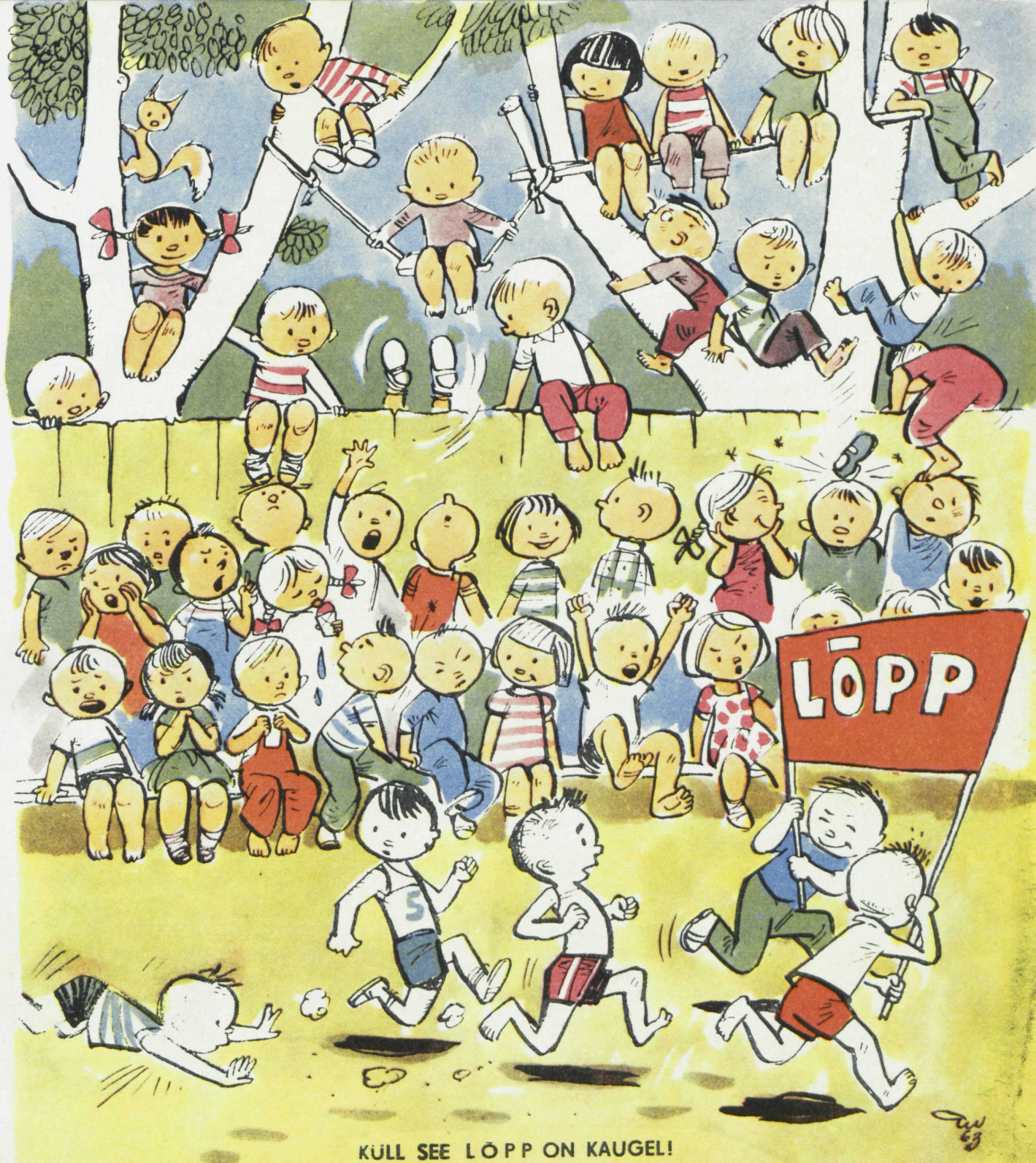
KANA
NINA
KULD
HÖBE
PESU
LINA
KALA
MERI
KAEL
TOONE

KARU
NOKK
HOBU
KULL
KURG
SARVIK
KIRJAK
REBANE
VÄSTRIK
KOTKAS

Missugused sõnad tuleks kokku liita, et tulemuseks oleks kümme lindu-looma?

See viimane mõistatus oli kodus lahendamiseks. Niisamuti nagu sinule, „Tähekesel“ lugeja, on kodus lahendamiseks kõik oktoobrilaste mõistatustekoonduse ülesanded.

VIKTOR TOMBERG

KÜLL SEE LÕPP ON KAUGEL!

OLIVIA SAAR

Tänav sõidab

KIPP-KOPP,
KIPP-KOPP, SÕIDAN LINNA,
PIITS LÕOB RÕOMSA PLAKSU EES.
KUHU SÕITA? SÕITKE SINNA!
KULL ON MUHE VOORIMEES!

KIPP-KOPP,
KIPP-KOPP, TÄNAV KIIGUB,
VURRE SILUB VOORIMEES.
TROSKA KÄGISEDES LIIGUB,
HOBU SORKI LASEB EES.

NII SEE OLI KAUGEL AJAL.
ENAM SÕITA NII EI SAA.
KAS MEIL TROSKAT ONGI VAJA,
KUI VÕIB TAKSO TELLIDA?

TUU-TUU-TUUT!
NO ON VAST KIIRUS!
MAJAD MÕODA SILKAVAD.
ÜMBER LINNA TEEME TIIRU,
KURVIL LAPSED KILKAVAD.

VEIDI EDEV MEIE MASIN:
RUUDUD UKSEL KANDIKS REAS.
ON SEE AINULT ILUASI?
TA VORMIKUUBE KANDMA PEABI!

NII ON PRAEGU, MEIE AJAL.
VÄRSTI SÕITA NII EI SAA.
KAS MEIL TAKSOT ONGI VAJA,
KUI TÄNAV HAKKAB LIIKUMA?

TÄNAV LIIGUB? EI VÕI OLLA!
MUINASJUTUS LUGU NII.
TEEME AJAKNAD VALLA –
LÄHME AASTAID EDASI!

VIU-VIU-DIII ME TÄNAV SÕIDAB,
OTSE KOOLIST KOJU TOOB.
ASTUD TEELE, AEGA VÕIDAD,
KUI ON RUTATA SUL SOOV.

SÕIDAB EMA, SÕIDAB ISA,
PONTUGI TEEB SÕIDU TEEL.
MÕNI KÄIES KIIRUST LISAB.
SIND SEE SÕIT KORD OOTAB EES.

Illustreerinud H. SAMPU

Eelmises „Täheke
„Gnugu“ peatüki,
külasse ja kutsus
teise katkendi.

ESIMENE KOOLIPÄEV

Gnugu läks ahvileivapuu juurde. Mayko, Reo, Silante ja palju teisi lapsi istus puu varjus. Siis tuli Gnugu vanem vend Gore, vibu ja nool käes. Ta istus häbelikult Gnugu kõrvale.

„Ma hakkan ka kirjutamist õppima,“ ütles ta vaikselt. Gnugu naeris ja nihutas ennast Gorele lähemale.

Õpetaja võttis ühe suure kasti. Seal sees olid kõvad mustad plaadid. Õpetaja andis igaühele musta tahvli ja väikese pulga.

Gnugu hoidis musta tahvlit käes. Siis libistas ta pulgaga üle tahvli. Pulk tegi tahvli peale valge kriipsu.

Gnugu ja Gore imestasid. Gnugu tõmbas sõrmega üle valge kriipsu. See kadus ära. Gnugu ja Gore imestasid veel rohkem. Nüüd proovis Gore. Ja jälle tegi pulk musta tahvli peale valge kriipsu.

Õpetaja istus Gnugu ja Gore

ses" avaldasime GÜNTHER FEUSTELI raamatust mis rääkis sellest, kuidas õpetaja tuli ühte Aafrika lapsi kooli. Seekord avaldame samast raamatust

kõrvale ning hakkas tahvlile kirjutama krihvliga märke.

„See on kukk,“ ütles ta. Gnugu ja Gore vaatasid märke. Gore proovis sõrmega neid märke liivale teha. Gnugu aga raputas pead. Mis kukk see on! Gnugu võttis krihvli ja joonistas märkide ette noka ja kõrge harja. Ja täha joonistas ta suure saba. Siis tegi ta kannustega jalad ja näitas Gorele oma pilti. Gore aga proovis ikka ja jälle kirjutada liivale märke.

Siis tuli õpetaja. Gnugu ulatas talle oma tahvli.

„Niisugune näeb kukk välja,“ ütles Gnugu. „Kukel on nokk ja saba.“

Õpetaja naeris ja pühkis sõrmega noka, saba ja jalad ära. Gnugu oli pettunud. Õpetaja ütles: „Sinu kukk oli joonistus, kuid mina kirjutasin „kukk“.“

„Aga see oli väga ilus kukk!“ ohkas Gnugu. Ja äkki leidis ta, et kirjutamist on raske õppida. Kuid Gnugu tahtis saada presidendiks ja sellepärast kirjutas ta kõik märgid järele, mis õpetaja talle tahvlile oli ette teinud.

Nii õppis Gnugu kirjutama oma esimese sõna. Siis läksid lapsed onnidesse tagasi. Gnugu aga läks vanaema Bulonje juurde.

„Vanaema Bulonje!“ hüüdis ta. „Ma oskan kirjutada.“ Vanaema Bulonje tuli onnist välja. Ta

vaatas, mida Gnugu oli mustale tahvlile kirjutanud.

„Ai, ai,“ ütles ta, „mis märgid need on, mu väike põeg?“

„See on kukk,“ ütles Gnugu, „ma kirjutasin selle.“

Vanaema Bulonje vaatas mustal tahvil olevaid märke ja raputas pead.

„Kas sina oskad kirjutada?“ küsis Gnugu.

„Ei,“ ütles vanaema Bulonje. „Sa pead õppima,“ ütles Gnugu, „ma näitan sulle.“

Gnugu istus maha ja kirjutas sõrmega niisamasuguseid märke liivale.

„Sa pead nii tegema,“ ütles ta. Vanaema Bulonje istus Gnugu kõrvale liivale ja proovis neid märke järele kirjutada.

Gnugu vaatas tema poole. Vanaema Bulonje aga vaatas märke liiva peal.

„Need on nõiamärgid, nõiamärgid rasvaste kukkede saamiseks,“ mõtles ta. „Ai, ai, ai!“ ütles vanaema Bulonje valjusti. Ta tõusis püsti ja läks onni taha. Gnugu jooksis talle uudishimulikult järele.

Vanaema Bulonje põlvitas maas ja kirjutas märgi märgi järel liivale, kuni õu nägi välja nagu koolitahvel.

„Mis sa teed, vanaema Bulonje?“ küsis Gnugu imestunult.

„Ma joonistan nõiamärke, et

Mungu Bnan saadaks mulle palju rasvaseid kukki,“ vastas vanaema Bulonje tasa.

Gnugu naeris nii valjusti, et ta kõht vappus.

„Need ei ole ju nõiamärgid, vanaema Bulonje! See on lihtsalt sõna „kukk“.“

„Ai, ai, ai,“ ütles vanaema Bulonje, „kes seda teab!“ Kui Gnugu järgmisel päeval vanaema Bulonje juurde tuli, ütles vanaema kurvalt: „Need ei ole tõesti nõiamärgid. Mungu Bnan

ei saanud mulle ühtki rasvast kukke, mitte ainsatki.“

„Ma oskan „muna“ kirjutada,“ ütles Gnugu uhkelt. Vanaema vaatas musta tahvli.

„Vanaema Bulonje,“ ütles Gnugu, „kui ma presidendiks saan, peavad kõik kirjutamist õppima.“

„Kas mina ka?“ küsis vanaema Bulonje.

„Sina ka,“ ütles Gnugu. Siis kummardus vanaema Bulonje ja kirjutas liivale märgid, mis olid Gnugu tahvil. Ja Gnugu seisis ta kõrval ning jälgis teda.

Illustreerinud V. KOTKAS

SALADUSLIK TUNDMATU

Aga kuuri keskel seisab Saladuslik Tundmatu, üleni roheline, rattad punased, silmad klaasised – vana, igivana auto, selline, mida enam kolmkümmend aastat pole nähtud.

Illustreerinud E. VALTER

Ärkasid hommikul kõik, kes kuuris elasid, ja imetasid.

Hobune ütleb:

„Hii-hii – imelik loom!“

Siga ütleb:

„Ruii-k, ruii-k! Appi!“

Kukk ütleb:

„Ko-ko-ko – kole loom!“

Haned kaagutavad:

„Ga-ga-ga-gaa!“

Kõik trügivad, kõigil silmad pungis – mõistatavad, kes see niisugune on.

Lehm ütleb:

„Võib-olla on see härg?“

Hobune vaidleb:

„Kus sa enne oled rohelist härga näinud?“

Haned räägivad:

„Aga võib-olla on see hani? Ta nagu kaagutas, kui kuuri tuli.“

Siis tuleb Pardike ja ütleb:

„Mille üle te vaidlete? See on ju kala! Meil tiigis on neid küllalt!“

Kuid keegi ei taha teda uskuda, igaüks korrutab oma.

Part ütleb:

„Kinnitan teile, et see on kala. Te olge veidike aega vait, ma tõestan.“

Kõik vaikivad.

„Kas ta on roheline või pole?“ küsib Part.

Keegi ei hakka vaidlema, ta on tõepoolest roheline.

„Jalgu tal pole?“

Vaadatakse – tõepoolest pole.

„Silmad on kalasilmad – sellised klaasised, on ju?“

Vaadatakse – silmad on tõepoolest klaasised ja pungis nagu kalal.

„No näete,“ ütleb Pardike, „mille üle siin siis vaield? Kala mis kala!“

Ja läks rahulolevana oma teed.

Kuid teised jäid rahulolematutena paigale.

„Kui see on kala,“ räägib Hobune, „miks ta siis ei uju?“

„Kui see on kala,“ räägib Siga, „miks ta on siis kuival?“

„See pole mingisugune kala,“ otsustavad haned.

„Ta ei lõhna sugugi kala järgi.“

Pärast lõunat tuli kuuri poiss. Masin turtsus, röögatas. Vaidlejad hüppasid, kes kuhu sai.

Auto sõitis kuurist välja.

Oli näha, et juht oli kogemusteta: sõitis otse tiiki.

Auto jäi seisma. Juht ronis suure vaevaga välja ja jooksis koju. Kuivama.

Kõik vaidlejad tulid jälle kokku. Seisavad ja arutavad, kes kõige rohkem kartis.

Aga eemal läheb Pardike.

„No nägite nüüd! Saite aru, et see on kala?“

Lehm ütleb:

„Õigus, Pardike. Kui on vees – tähendab, on kala.“

Siga räägib:

„Jaa, pole midagi öelda, ilusasti ujub.“

Kukk kõkutab:

„Õigus, kala! Ja nähtavasti niisugune, kes hammustab. Hea, et ta meie kuurist minema ujus!“

„See on tõesti hea,“ ütlesid kõik kooris ja läksid õhtust sööma.

Aga vees kogunevad masina ümber kõik kalad – nii suured kui väikesed – ja mõistatavad: kes see niisugune küll olla võiks?

Inglise keelest ümber jutustanud

B. ZAHHODER

Maakaunistajad

Koduloo tunnis lausus õpetaja:

„Lapsed, murult on lumi kadunud, sinna on esimesed maakaunistajad ilmunud. Lubasite neist kõige tragima tänaseks üles otsida ja klassi tuua.“

Kerkis mets käsi, igaühel midagi pihus.

„Räägi sina, Mall!“

Mall näitas jämeda karvase varrega kollast õit:

„Minu arust on see kõige tragim maakaunistaja. Tema ei jäänud mulla alla ootama, kuni öökülm lakkab. Ta ajas endale mitu kasukat pealistikku ja ronis välja kraavikaldale. Tean ta nimegi – paiseleht...“ Niisamasugust taime, nagu oli Mallel, hoidsid ligi kakskümmend õpilast uhkelt enda ees.

Kuid siis võttis Elli-Riia sõna ja pahandas:

„Veidrad inimesed oma kiitusega – paiseleht! Mis „leht“ see teil on, kui tal lehti pole? Ja õige tragidus – peesitada päikese käes, kümme kasukat seljas... Vaata parem, kui kerges kuues minu maakaunistaja välja tuli!“

Oli temalgi kollane lill, ainult õis oli väiksem ja peenikese sileda varre otsas. Vastu vart liibus pikk sinakas leht.

Õpetaja mõõnas:

„Niisuguse haprakese tragidus on ehk küll suurem kui paiselehel. Vahest selle eest rahvas teda kuldtäheks kutsubki.“

„Kuldtäht, mul samuti kuldtäht!“ rõõmustasid kaksteist selle taime omanikke. Paiselehed langesid, kuldtähed tõsteti õhku.

Nüüd aga kõrgasid veel viis last püsti ja vaidlesid:

„Mis loevad teie kuldtähed, kui meil need lilled pungad lahti löid. Vaa dake!“

Nad viibusid pea kohal mitte enam üksikuid, vaid terveid kimpe siniste õite ja suurte neerukujuliste läiklehtedega taime. Need olid kuulsad sinililled.

Ja sinililled oleksidki kõige tragimateks maakaunistajateks tunnustatud, kui

õpetaja poleks margariid, et Mihkel üldse-katt ei tosta

„Noh, kas sina midagi ei leidnud?“

Mihkel, häbelik, nagu ta oli, vastas tasa:

„Leidsin. Ainult ei võinud...“ ei võinud teda kaasa tuua.“

„Miks?“

„Tal oli murul... murul ühtepuhku ringijooksmit.“

Klass pahvatas naerma. Mihkel peitis näo eesistuja selja taha. Ent või Valdur asjata tema pinginaaber oli. Too poiss pörutas:

„Endast mõista on Mihkli maakaunistajal palju ringijooksmit. Kui tema teie paigalseisjate pealt putukaid ära ei korjaks, poleks teil neist varsti jüsuagi järel!“

Naer lakkas, kuna taibati, et jutt on kuldnokast. No nõnda taimeka maakaunistaja vastu, nagu oli Mihkil, teiste omad midagi ei saanud.

Illustreerinud V. HUZI

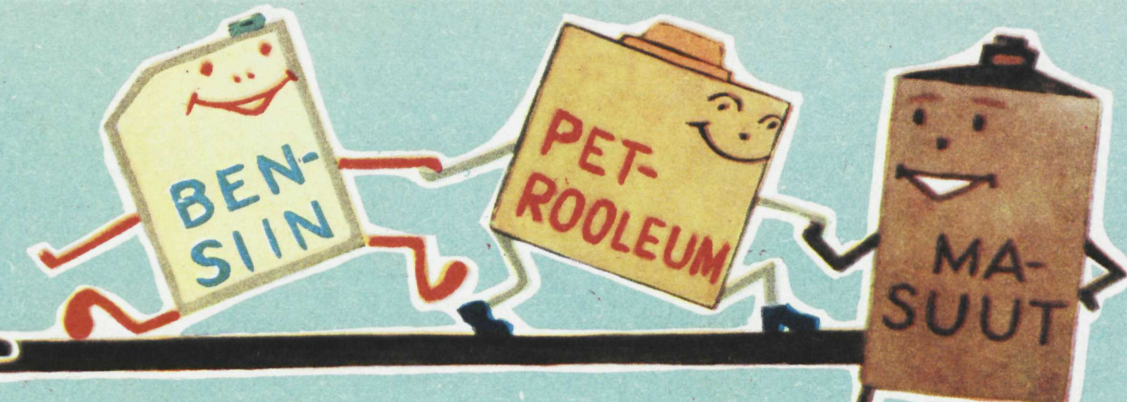
RIKAS ÕLI

Kaspia mere ääres mägede jalamil on Bakuu linn. Nii kaugele kui silm ulatub nägema, tõusevad linna ümbruses ja kaugemalgi taeva poole terassörestikulisel tornid. Neid on ka merre ehitatud platvormidel. Kuid niisuguseid kõrgeid torne on veel Volga jõe kallastel ning kaugel põhjas ja idas. Tornidest on pikkade teraspuuridega puuritud sügavale maa sisse augud. Ööd ja päevad pumbatakse või purskub ise puuraukudest välja musta õlisarnast vedelikku. See on nafta. Keemiatehastes kuumutatakse naftat niikaua, kuni see muutub auruks. Aurust saadakse bensiini. Igaüks teab, et bensiini vajavad autod sõitmiseks ja lennukid lendamiseks. Nafta-

aurudest tekib ka petrooleum. Sellega pannakse traktorid liikuma. Kui naftast on saadud bensiini ja petrooleumi ning veel muid aineid, siis jääb järele must ja paks õli. Seda kutsutakse masuudiks. Masuudiga sõidavad laevad ja vedurid. Ka vaseliini ja paljude salvide tegemiseks on kasutatud jälle naftast saadud aineid. Kui naftat põletada, tekib gaas ja gaasi põletamisest tõrv ning sametpehme tahm. Teadlased on õppinud tahmast kummi tegema. Nii et kalossid su jalas ja pall, millega sa mängid, on valmistatud naftast saadud ainetest, niisama autokummid. Pudelikeses on lõhnaõli. Nuusuta, ja sa tunned meeldivat roosilõhna. Kuid

see lõhnaõli ei ole tehtud roosiõitest, vaid hoopis nafta põlemisel tekkinud gaasist. Kui sa viksid oma kingi või aitad isal toapõrandat poonida, siis tea, et nii kingakreem kui ka põrandavaha on saadud naftast. Isegi sinu kunstnahast koolikott ja sile läbipaistev sulepea on tehtud niisugustest ainetest, mis on valmistatud naftast. Kõiki neid asju, mille tegemiseks tarvatakse naftat, ei jõua loetleda. Mustas õlisarnases vedelikus on peidus suured rikkused. Sellepärast otsivadki nõukogude teadlased selle maavara uusi leiukohti ning meie maale ehitatakse üha rohkem puurtoone ja naftakeemiatehaseid.

EINO TALI

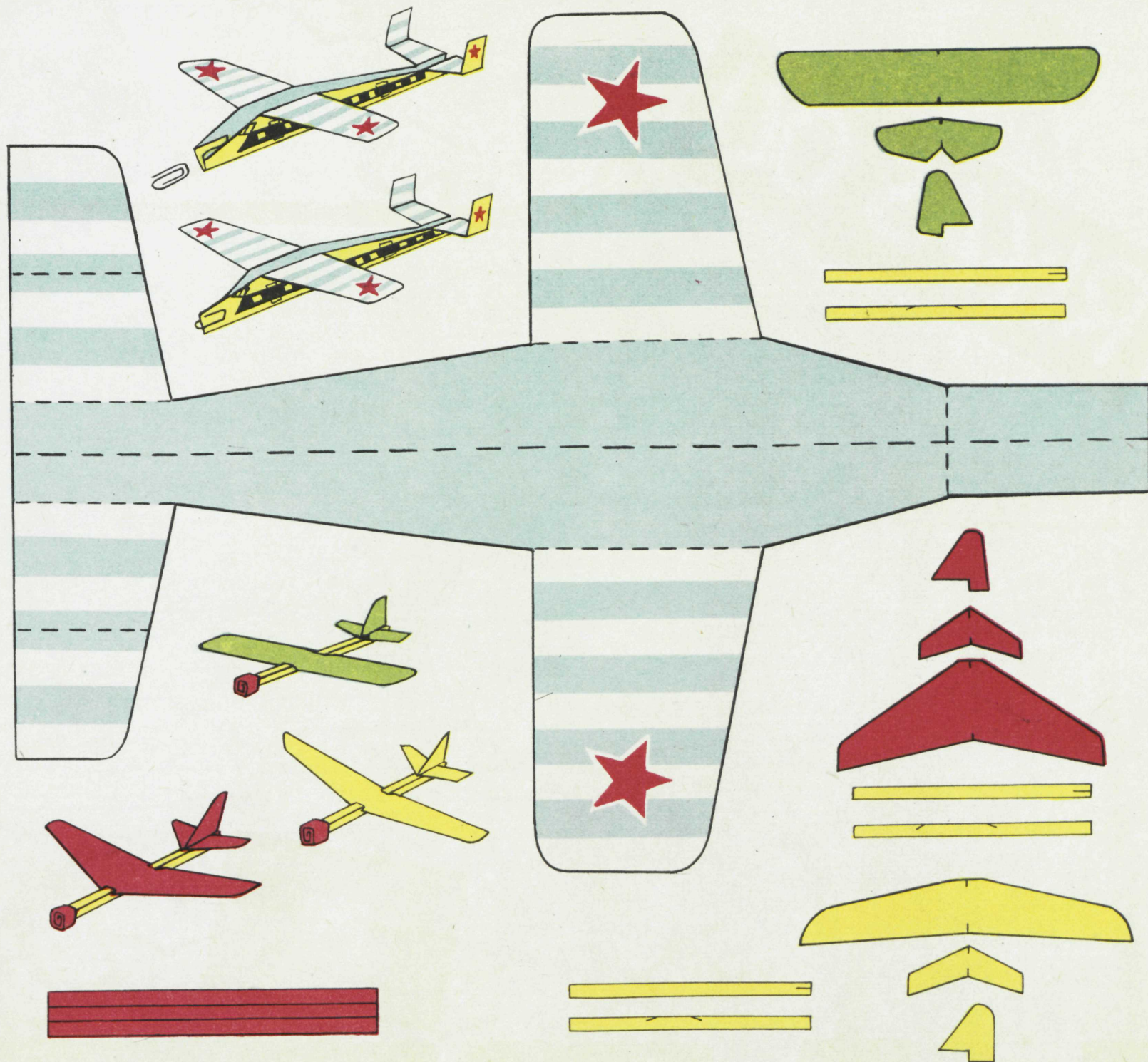

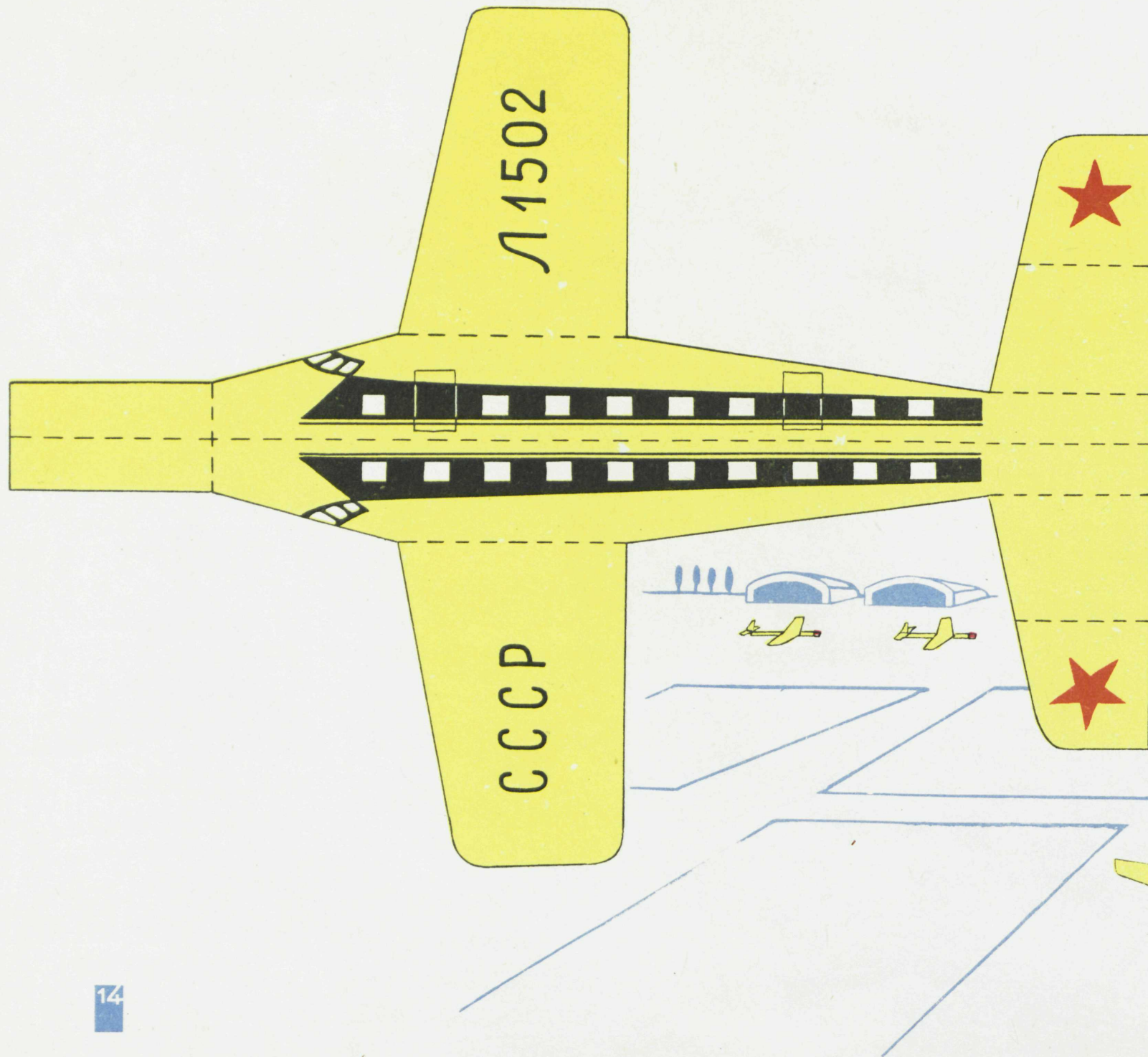
Lennukis valmis

Väikeste lennukite tegemiseks palu emalt kolm tuletikku. Tikku otsast kraabi väävel ära. Vaata tähelepanelikult joonist ja selle järgi tee tikku-
dele ettenähtud kohta kaks sisselõiget. Eks ole, igal tikul on sisselõigete kaugus erinev! Lennukite tiivad (neid kutsutakse ka kandepindadeks) ja tüürid on sul muidugi juba välja lõigatud. Sõrmede vahel painuta tiib kergelt kumeraks ja pista tiku vil-
tustesse sisselõigetes. Sinna võid tilgutada ka natuke liimi, siis jääb tiib paremini pidama. Tiku ühte otsa, mis on mõeldud lennuki sabaks, lõika paraja sügavusega pilu. Pilusse kinnita tüür. Sabatiivad pane kohale liimiga.

Nii tee ka teised lennukid valmis. Kuid ära unusta kolme punast pabeririba! Need lõika välja, keera lennukite otsa mootoriteks, ja liimi kinni.

Suur lennuk lõika täp-

selt välja. Lennuki keskpaigas on punktiirjoon. Seda joont mööda murra lennuk keskelt kokku, esiots käänna sissepoole ja pane kirjaklambriga kinni. Tiivad ja saba käänna nii, nagu on joonisel näidatud.

Ei tee vahet

IRA LEMBER

TIIT,
KES MUIDU
KÕIKE TEAB,
MURRAB OMA
VÄIKEST PEAD:
MILLINE ON VASAK KÄSI?
MILLINE ON PAREM KÄSI?
EMA NÄITAMAST EI VÄSI.
AGA VAHET
TIIT EI TEE,
LIIGA RASKE
TALLE SEE.
LEIAB LÕPUKS
SIISKI NÕU,
MIS EI KÄI
TAL ÜLE JÕU:
TINDIGA TEEB
KÄELE MÄRGI,
SIIS SAAB ARU
SELLE JÄRGI,
KUMB ON PAREM,
KUMB ON VASEM.
AGA ÄKKI LÄHEB SEGI:
KUMMALE TA MÄRGI TEGI?

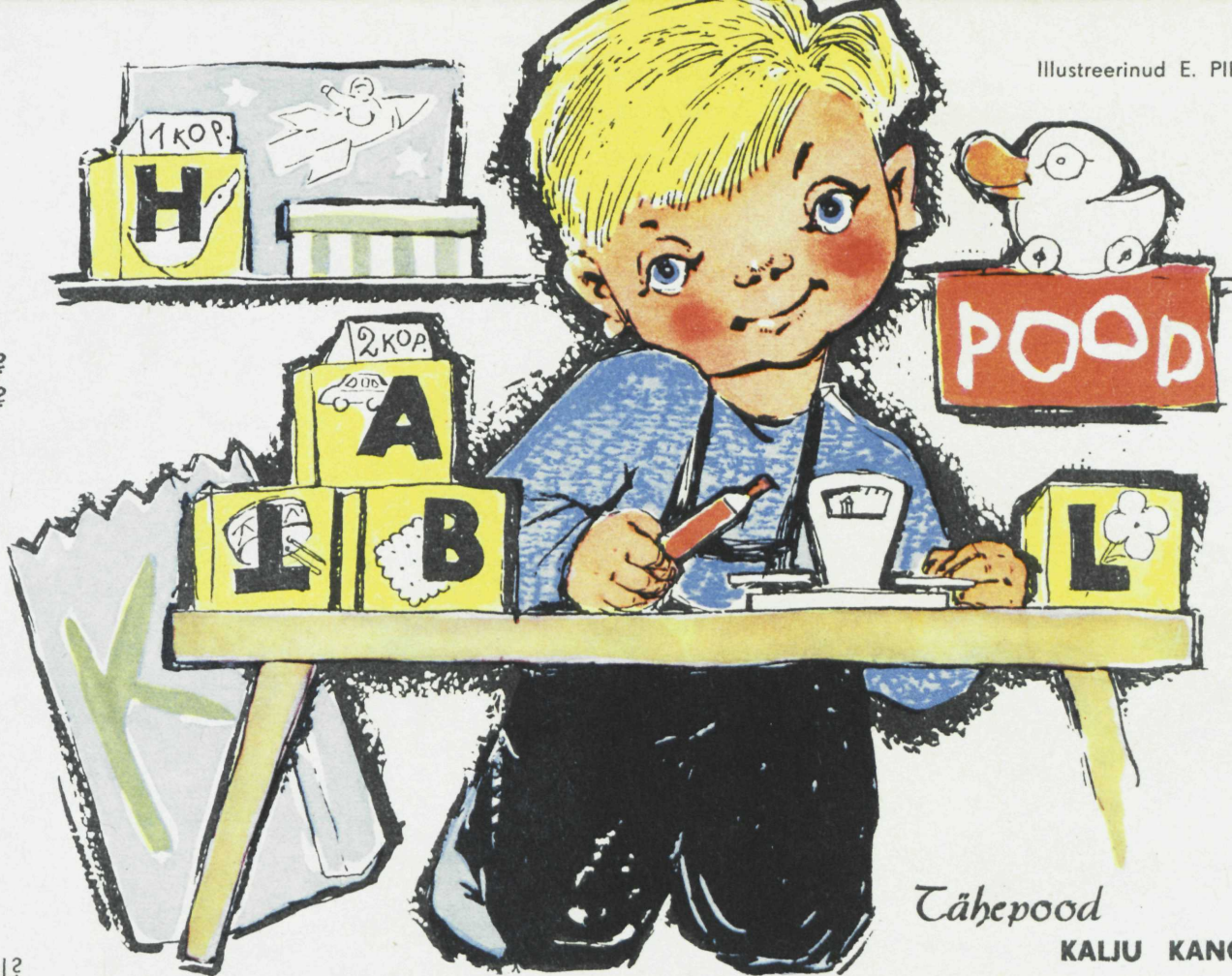
Karu ärkab talveunest

UNO LEIES

KARUL TEKK ON PEHMEST LUMEST,
KUI TA MAGAB TALVEUND ...
KEVADEL, KUI ÄRKAB UNEST,
POLE TEKKI – POLE LUND!

MÕMISEB NÜÜD KARU-OTT
JA SIIS TÕSTAB KÄRA:
„MAGASIN JUST NAGU NOTT,
KES VIIS TEKI ÄRA?“

PÄIKE PILVEST VÄLJA POEB,
ÜTLEB: „ÄRA PRAGA!
VAATA, ILM ON JUBA SOE,
AGA SINA MAGAD!
KAS SA, MESIKÄPP, EI TAIPA –
MEIL ON KEVAD KÄES!
OMA KADUND LUMEVAIPA
TALVEL JÄLLE NÄED!“

Illustreerinud E. PIKK

Tähepood

KALJU KANGUR

MAANTEE SERVAL ON POOD.
SEAL MÜUGIL ON TÄHED.
RAHVAST TULEB JA LÄHEB:
„TERE, TERE,
KUIDAS ON LOOD ...?“

„ON OLEMAS A-SID,
ON OLEMAS B-SID,
SIIS ON VEEL H-SID,
SIIS ON VEEL T-SID.
K-SID ON TERVE KOTT.
PUUDUB VAID J.
J-I MINDI JUST TOOMA,
TELLISIN KOHE KOORMA!“

Esikaanel Tallinna 46. Keskkooli
I kunstiklassi õpilase ANDRUS SISASKI
joonistus „Mai“.

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 5 – 1963.
Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigana.
Toimetaja asetäitja O. Saar. Kunstiline toimetaja E. Piikk.
EKP Keskkomitee Kirjastus. Tallinn, Lauristini 1, tel. 422-28. Toimetuse aadress: Tallinn,
Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

Laduda antud 3. IV 1963. Trükkida antud 9. V 1963. Trükiarv 50 000. Paber 60×90, 1/8. Trükirooginud 2. Arvutisrooginud 2,95. MB-04149. Tellimise nr. 521.
Trükkkoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 41.
Журнал „Звездочка“. На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстония

SEEKORD ON MEIL KULAS LEEDU
LAPSED.
LUGEGE SELLELT LEHEKULJELT NENDE
KIRJU JA VAADAKE NENDE JOONIS-
TUSI!

MÄNGIME JA LAULAME

Meie, kolmanda klassi oktoobrilapsed, laulame ja mängime tihti üheskoos. Laule ja mängu õpetavad meile pioneerid. Hiljuti hakkasime õppima uut laulu „Mina olen oktoobrilaps“. Korraldasime kohe võistluse, missugune täheke õpib selle laulu kiiremini selgeks. Kõik õppisid väga ruttu. Kuid kõige kiiremini õppis laulu ära 6. täheke. Pärast seda õppisid kõik pähe uue luuletuse „Oktoobrilaps“. Kõige enne jäi see Birutele pähe. Õppisime ka mängima leedu rahvamängu „Žievits“.

Pioneerid õpetavad meid veel ilusasti, ilma vigadeta kirjutama.

GENYS KUBILINSKAS,
Vilniuse 16. Keskkooli III klassi
oktoobrilaps

TORE ELU

Mina elan Vilniuses Darbo tänavas. Minu õde Ramune on juba suur, aga mina olen veel väike. Õpin alles teises klassis. Olen oktoobrilaps ja õpin hästi. Meie tänav on rõõmus tänav. Lähedal asub suur mägi ja mets. Käime seal lilli korjamas. Meil on ka jõgi lähedal. Poisid püüavad jõest kalu ja annavad neid vahel ka mulle. Need on väikesed kalad ja ma viin need oma kassile. Elan väga lõbusalt ja armastan väga oma vanemaid. Mu isa töötab karusnahatehases. Tahaksin, et kõikide made lastel oleks niisama tore elu nagu minul.

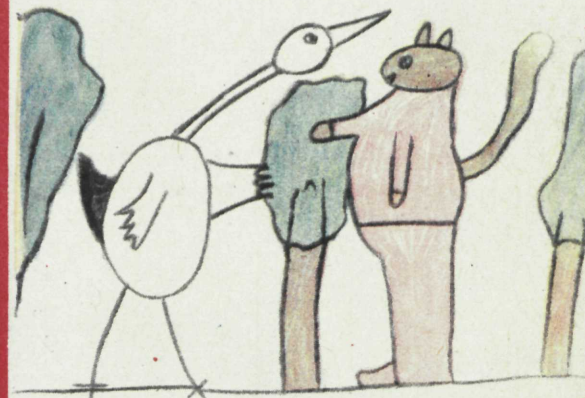
AUDRONE VANAGAITE,
Vilniuse 16. Keskkooli II klassi
oktoobrilaps

ABISTAN EMA

Ootan väga suve. Suvevaheajal aitan emal kolhoosi farmis hanepoegi kasvatada. Mulle meeldivad nad kangesti. Nad on väikesed ja pehmed nagu udu-sulepallid. Kuid nad on ka üsna sõna-kuulmatud, lähevad sinna, kuhu tahavad. Sellepärast tuleb hoolega nende järele vaadata. Seda ma teengi. Minu emal on hea meel, et ma teda aitan. Ta ütleb, et kui ma suureks kasvatan, siis saab minust tõeline linnukasvataja.

ADA LABANAUSKAITE,
Rasseinai raj. Aleiska 8-kl. Kooli
õpilane

Paremal ülal: „Kevad“ – joonistanud 6-aastane I. SKLIUTAUSKAITE Vilniusest.

Keskel: „Muinasjutt“ – joonistanud 8-aastane MERUNAS VARNAUSKAS Kaunasest.

All: „Kolhoosis“ – joonistanud 7-aastane KESTUTIS KASPARAVICIUS Jurno rajoonist.

„Mairongkäigule“ – joonistanud 6-aastane
INA KORABLIKOVAITE Vilniusest.